Soovitusi võõrnälkjate sügiseseks tõrjeks

Võõrnälkjatel – hispaania teeteol ja mustpeanälkjal – on suve teises pooles alanud paaritumis- ja munemisperiood.

Nüüd on oluline lisaks isendite tõrjele otsida ja hävitada ka munakogumeid.

Kopuleeruvad hispaania teeteod. Foto: Margit Turb

Tigude areng sõltub nii ilmastikust (sademed, temperatuur) kui ka toidu kättesaadavusest. Suurem osa kevadel koorunud **hispaania teetigudest** saavutab meie oludes suguküpsuse juuli lõpust septembrini. Paaritumisele järgneb munemisperiood. Pehmete ja niiskete ilmadega võivad teeteod muneda hilissügiseni.

Teetigu paigutab munad väikeste kobaratena näiteks kõdukihti, lehe- ja kompostihunnikutesse ning kasvuhoone servade alla. Sügisel võivad paaritumisküpseks saada ka väiksemad isendid.

Ka **mustpeanälkjas**, kes kevadel munast koorununa oli seni märkamatult kõdus elutsenud ja kasvanud, muutub augustist alates märksa nähtavamaks. Mustpeanälkjas paigutab munad väikeste kogumitena lehtede alla, lehehunnikutesse, aga ka mulla pindmisse kihti.

Mustpeanälkjas koos munadega. Foto: Ene Grass

Suve teisest poolest alates kuni külmadeni on väga oluline pöörata tähelepanu võõrnälkjate munakogumite otsimisele ja hävitamisele.

Selleks kontrolli regulaarselt varjulisi ja niiskeid kohti, mida päike lihtsasti ei kuivata. Kontrolli perioodiliselt üle ka lillepotid, taimekastid, erinevad alused.

Korja kokku tigude munakogumid ja vala need keeva veega üle või suru katki. Teomunad tunneb ära selle järgi, et need on üksteisele lähestikku ning on värvuselt valkjad või veidi klaasjalt läbipaistvad.

Jätka ka nälkjate kombineeritud tõrjega:

- aktiivne tõrje – näiteks isendite käsitsi korjamine ja hävitamine, suurtes ja keerulistes levikukolletes ka mürgitamine;
- meelituspüünised (nt õllelõksud);
- kunstlikud varjepaigad (lauajupid, matid jms), mille alla nälkjad varjuvad ning kust neid on päeval lihtsam kokku korjata ja hävitada.

Surmatud nälkjad ja munad võib matta vähemalt labidasügavusse mulda, panna kõrge temperatuuriga biokompostrisse, viia suletud kilekotis nälkjakonteinerisse või segaolmejäätmete konteinerisse. Veendu enne, et kõik nälkjad oleksid surnud.

Hoia aed hooldatuna

- Hoia puhmiku- ja põõsaalused, erinevad piirded, seinaääred hooldatuna.
- Lõika koltunud püsikute varred madalalt ära; kompostihunniku olemasolul kaeva see läbi.
- Komposti aiajäätmed oma aias või kasuta kohaliku omavalitsuse poolt ette nähtud lahendusi. Mingil juhul ei või puulehti, õunu, taimevarsi jm aiajäätmeid viia loodusesse, kuna nii käitudes hoopis levitaksid võõrnälkjaid edasi!
- Kui su aias elavad võõrnälkjad, ära jaga oma aiataimi või kompostmulda teistele. Samuti puhasta regulaarselt oma tööriistu ja tehnikat.

Kuidas vältida võõrnälkjate toomist oma aeda?

- Hoidu niisuguste taimede ja mulla toomisest, mis võivad olla saastunud võõrnälkjate või nende munadega. Kui kahtlustad või tead, et müügikohas on võõrnälkjaid, väldi võimalusel ostu.
- Uusi taimi aeda tuues tee neile hoolikas kontroll, võimalusel hoia eelnevalt nn karantiinis ja istuta seejärel paljasjuursena.
- Laenatud või kasutatud aiatehnikat esmakordselt kasutades puhasta see enne hoolikalt. Nii väldid ka umbrohtude levikut.
- Võõrnälkjad võivad levida ka sõidukite, küttepuude, mullaga – kõigega, kuhu neil on õnnestunud kinnituda või oma munad paigutada. Kui leiad kasvõi ühe võõrnälkja, hukka ta kiiresti. Nii ei jõua nad uues piirkonnas kanda kinnitada.

Võõrnälkjate tõrje on tulemuslik, kui teha seda järjepidevalt koostöös kogukonnaga kogu naabruses. **Räägi naabritega ja julgusta ka neid tõrjes kaasa lööma!**

Teata võõrnälkja leiust teokaardi vahendusel: teokaart.keskkonnaamet.ee

Kuidas võõrnälkjaid ära tunda, loe lähemalt Keskkonnaameti kodulehelt: keskkonnaamet.ee/voornalkjad.

Roman Zuzjonok, Keskkonnaameti loodushoiutööde osakonna vanemspetsialist